

ÖRNEKLER

1. RAHMAN

Anlamı: Allah'ın pek merhametli, çok rahmet sahibi olması anlamlarına gelen bir sıfat ismidir. Sıfat ismi olmakla beraber, bu ismin Allah'tan başkasına verilmesi uygun görülmez. "Çok rahmet sahibi, gayet merhametli ve sonsuz rahmeti bulunan" diye tefsir edilip açıklanabilirse de, yalnız yüce Allah'ın özel bir ismi olduğundan dolayı tam anlamıyla tercüme edilemez. Dilimizde onun tam karşılığı olan bir kelime yoktur. "Esirgeyici" olarak tercüme edilmesi de doğru değildir. Dolayısıyla bu anlam Rahman isminin tercümesi olamaz. "Acıyan" diye tercüme edilmesi de onun tam anlamını vermekten uzaktır. Çünkü kuru bir acıma merhamet değildir. Bilindiği gibi, merhamet acıyı giderip yerine sevinç ve iyiliği getirmektir. Bu itibarla merhametli sözcüğünden anladığımız anlamı, diğerlerinden anlayamayız.

Rahman, "pek merhametli" şeklinde eksik olarak tefsir edilebilirse de tercüme edilemez. Yüce Allah'ın rahmeti, sadece bir iyilik duygusundan ibâret değildir. O'nun rahmeti, insanlara iyilik dilemesi ve sayılamayacak kadar nimetler vermesidir. O halde "Rahman" ismini böylece bilmek ve anlamak gerekir. Her gün karşılaştığımız ve içinde bulunduğumuz nimetler, aslında bize Rahman'ın en güzel açıklamasıdır.

Örnek: Bir anneye verdiği merhamet düşünülecek olursa Allah'ın sonsuz merhamet sahibi olduğu anlaşılacaktır.

Konuyla İlgili Hadis: Ömer İbn Hattâb radiyallahu anh demiştir ki: "Resûlullah'ın sallallahu aleyhi ve sellem huzuruna birtakım esirler getirilmişti. Esirler arasında bir kadın vardı ki, (ayrı düştüğü çocuğuna duyduğu özleminden dolayı) sağa sola koşuyor, gördüğü her çocuğu sinesine basıyor ve emziriyordu. Bu manzara karşısında Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem: "Şu kadın, bağrına bastığı ciğerparesini hiç ateşe atar mı?" diye sordu. Biz de: "Hayır, vallahi atmaz!" dedik. Bunun üzerine Allah Resûlü sallallahu aleyhi ve sellem hikmet gamzeden bir edayla: "İşte Allah, kullarına, bu kadının yavrusuna gösterdiği şefkatten çok daha merhametlidir." buyurdu. [Buhari, Edeb 18; Müslim, Tevbe 22] (İmam Nevevi – Riyazu's Salihin)

Konuyla İlgili Açıklama: Rahmân, Allah gibi, başka dile tam tercümesi mümkün olmayan bir isim sıfattır. Cenab-ı Hakk'ın bir sıfatı olmakla beraber, isim olma ciheti öne çıktığından, Rahmân dediğimiz zaman hemen Allah akla gelir ve dolayısıyla Allah'ın dışındaki varlıklar için kullanılamaz. "Sonsuz ve sınırsız merhamet eden ve inanan-inanmayan, müslim-gayrı müslim hiçbir ayırım yapmadan bütün varlığı, hayat, beka, rızık, kabiliyet, sistem, âhenk vb. sonsuz nimetlerle donatan" mânâsına gelir. Rahmân, ezele bakar. Allah, Rahmân isminin rûhundaki merhamet ve o merhametin tecellisi ile kâinatı yaratmıştır. Bu bakımdan, kâinat Rahmân'ın eseridir ve Allah'ın, Rahmân ismiyle tecelli eden Rahmet'i her şeyi kuşatmıştır. Cenab-ı Hakk'ın kâinatla alâkalı iki türlü tecellisi vardır. Bunlardan biri, güneşin ışıyla, ışıyndaki renkler ve ısıyla yeryüzünün tamamında tecelli etmesi gibi, O'nun kâinatla alâkalı bütün isimleriyle birlikte umûmî tecellisidir ki, buna Vahidî tecelli denir ve bu tecellî, O'nun Celâl tecellisidir. İşte Rahmân, Allah'ın bütün isimleriyle bütün kâinattaki (Vahidî) tecellisinin kaynağıdır. Kâinatta hakim olan muhteşem ve âhenktar sistem, tamamen Rahmân'ın tecellisinin neticesi olup, her şey, Rahmâniyet'in kanunları altında ister istemez Allah'a boyun eğmiş durumdadır. Bilhassa yeryüzü simasında bitkilerin ve hayvanların yaratılma, hayatlarını devam ettirebilmeleri için gerekli sistem ve kabiliyetlerle donatılma, beslenip büyütülme ve idarelerindeki benzerlik, âhenk, düzen, lütuf ve merhamet, bütünüyle Rahmâniyet'in şualarıdır. (Ali Ünal – Açıklamalı Kur'an Meali)

2. REZZAK

Anlamı: Allah'ın, bütün yaratıkların rızıklarını veren olduğunu ifade eder. Her canlı için gerekli gıdayı bahşedip yaratan ve bol bol veren Allah'tır.

Örnek: Rızık verenin Allah olduğu en aciz ve çabadan yoksun varlıkların rızığını elde etmesinde ortaya çıkmaktadır. Hareketten yoksun bir bitkinin yahut bir ceninin rızığının düzenli olarak verilmesi Rezzak isminin bir tecellisidir.

Konuyla İlgili Hadis: Ömer İbn Hattâb radiyallahu anh demiştir ki: Resûlullah,ı sallallahu aleyhi ve sellem şöyle buyururken işittim: "Eğer siz, Allah'a hakkıyla tevekkül etseniz, sizi, sabah yuvasından aç ayrılıp, akşam tok olarak dönen kuşların beslendiği gibi rızıklandırır." [Tirmizi, Zühd 33] (İmam Nevevi – Riyazu's Salihin)

Konuyla İlgili Açıklama: Evet, bizzat görüyoruz ki rızık, iktidar ve irade ile ters orantılıdır. Mesela bir yavruya rızık daha dünyaya gelmeden önce ana rahminde, irade ve iktidardan büsbütün mahrum olduğu sırada, ağzını kımıldatmaya bile muhtaç; kalmayacağı bir şekilde veriliyor. Sonra dünyaya geldiği vakit, iktidar ve iradesi yine yoktur, fakat bir derece kabiliyeti ve potansiyel bir hissi bulunduğundan, yalnız ağzını yapıştırmak gibi bir hareketle en mükemmel ve en besleyici, sindirimi en kolay gıda, çok latif ve hayret verici bir şekilde memelerin musluğundan ağzına veriliyor. Sonra çocuk bir derece iktidar ve irade kazandıkça o kolay ve güzel rızık kendisine karşı biraz nazlanmaya başlar. O meme çeşmeleri kesilir, rızık başka yerlerden gönderilir. Fakat kuvveti ve iradesi rızıkını aramaya müsait olmadığı için Rezzak-ı Kerim anne ve babasının şefkat ve merhametini, onun kuvvet ve iradesine yardımcı olarak gönderir. Ne vakit iktidar ve iradesi kemale erer, o vakit rızık ona koşmaz ve koşturulmaz, yerinde durur. Der ki: "Gel beni ara, bul ve al!" Demek ki rızık, iktidar ve irade ile ters orantılıdır. Hatta pek çok risalede beyan ettiğimiz gibi, en iradesiz ve zayıf hayvanlar en iyi şekilde yaşar, en iyi beslenir. (Bediüzzaman Said Nursi – Lem’alar (Sadeleştirilmiş))

3. ADL

Anlamı: Allah'ın herkese hakkını veren, koyduğu âdil hükümleriyle zulme razı olmayan, zulmü ve zâlimi sevmeyen anlamına gelen sıfatının ismidir.

Örnek: İnsana içindeki hakkaniyetsizliğe tahammül edememe hissiyatını veren Allah'ın ne derece adil olduğu ve hiçbir şeyi karşılıksız bırakmayacağı kuşkusuzdur.

Konuyla İlgili Ayet: Artık her kim zerre ağırlığınca bir hayır işlerse, onu(n karşılığını) görür. Her kim de zerre ağırlığınca bir kötülük işlerse, o da onu(n karşılığını) görür. (Zilzal Suresi 7-8. Ayetler)

Ayetin Tefsiri: İnsan, her ne işlerse işlesin, Allah hepsini görür ve kaydettirir. Hem dünyada hem de Âhiret'te herkes yaptığıının neticesiyle karşılaşır. Şu kadar ki, mü'minler dünyadaki iyiliklerinin karşılığını, bunlar dünyada da kısmen karşılıksız bırakılmamakla birlikte, genellikle Âhiret'te görürken, inkârcılar iyiliklerinin bütün karşılığını dünyada alırlar; kötülükleri ise, derecesine göre dünyada da karşılıksız kalmasa bile, karşılıkları verilmek üzere daha çok Âhiret'e bırakılır. Âhiret'te herkese dünyada yaptıkları birbir gösterilecektir. Bununla birlikte, Allah iyilikleri asla karşılıksız bırakmazken, kötülüklerin ise, küfür ve şirk dışında bir kısmından, hattâ çoğundan tevbesiz ve/veya tevbe sonucu geçivermektedir. O, mü'minlerin bazı günahlarını da Âhiret'te affedecektir. Her halükârda affedilmeyen günahlar ise, elbette karşılığını bulacaktır. (Ali Ünal – Açıklamalı Kur'an Meali)